

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af postloven.
(Lovforslag nr. L 13. Fremsat 13/1 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erenbjerg (S):

Indledningsvis skal jeg udtrykke min glæde over, at postbesørgelsen her i landet igen synes at være inde i en god udvikling. De vanskeligheder, der tidligere har været med hensyn til postbesørgelsen, synes nu i det store og hele at være overvundet.

Det foreliggende lovforslag tilsigter imidlertid ikke en debat om postbesørgelsen, men udelukkende en debat om en ajourføring af postvæsenets takster. Stigende driftsudgifter og uændret serviceniveau må nødvendigvis medføre stigende indtægter, hvis ikke man ønsker at forøge postvæsenets underskud år for år. Alternativet hertil er serviceforringelse.

Ved den sidste ajourføring den 2. januar 1981 tilsigtedes et merprovenu på 358 mill. kr., men da alene pris- og lønstigninger i 1981 har medført en merudgift på 570 mill. kr., var denne ajourføring ikke tilstrækkelig til at bringe balance i tingene, i særdeleshed ikke, da det samlede underskud på postvæsenet i 1981 udgjorde ca. 665 mill. kr. Derfor er en ajourføring her ved indgangen til 1982 nødvendig. Hvis ikke, må man påregne, at postvæsenet i 1982 vil give et underskud på 1,1 mia kr.

En del af dette underskud må tilskrives de takster, der opkræves for udbringning af visse dagblade og uge- og månedsblade. Det er et beløb i størrelsesordenen ca. 200 mill. kr.

Derfor er en forhøjelse af disse takster rimelig. Det er ikke forhøjelser, der på afgørende vis vil svække dagspressen, da forhøjelsens indflydelse på dagbladenes pris må siges at være meget beskednen, i størrelsesordenen 2-5 øre pr. blad, og for uge- og månedsblade alt efter vægt i størrelsesordenen 8-20 øre pr. blad.

Et stort flertal i dette ting har tidligere tilkendegivet, at de ønskede, at postvæsenet økonomisk skulle hvile i sig selv. Uden at komme ind på det fornuftige eller det modsatte i disse betragtninger må det være mig tilladt at spå dette lovforslag en smertefri gang gennem folketetinget. Socialdemokratiet kan støtte det foreliggende lovforslag.

Burgdorf (KF):

Vi har tradition for, at vi fejrer juleaften i december måned. Vi er lige ved at få tradition for, at vi skal have posttaksterne forhøjet i januar måned hvert år.

Når ministeren nu igen har fremsat et sådant forslag, siger det mig noget om, at det går ikke slet så godt inden for postvæsenet, som vi egentlig havde troet og forventet. De skiftende ministre har jo måttet fremsætte lovforslag om stadige forhøjelser.

Jeg vil gerne spørge ministeren - jeg ved ikke, hvor meget han er forpligtet af en tidligere minister: er ministeren bekendt med, at en tidligere minister har fremsat tanker om besparelser inden for postvæsenet? Jeg vil gerne vide hvor store besparelser, og hvor disse besparelser er foretaget.

Det er et ordentligt hak, portoer på breve og kort nu får. Ministeren må jo dermed mene, at det kan holde 1½ år eller noget i den retning. Det sjove er, at pakkerne ikke får en tilsvarende stigning. Jeg har forstået, at det er, fordi man nu vil køre forretningsmæssigt, hvad vi for øvrigt har sagt i mange år. Om det så lykkes, ved man jo ikke.

Der er adskillige ting, vi gerne vil spørge ministeren om i udvalget. Jeg vil også gerne spørge ministeren om noget her i dag. Jeg ved, at ministeren har udtrykt, at kommissionsdomstolen ikke har så stor interesse mere. Jeg vil gerne have at vide: er det fortsat ministerens mening, eller har regeringen bedt ministeren om at indtage en anden holdning i dette spørgsmål? Jeg ved, at de radikale har

[Burgdorf]

sat det som betingelse for at medvirke til vedtagelse af lovforslaget.

Vi vil i hvert fald gerne være med til at drøfte disse ting i udvalget, og så må vi se, om vi også kan gøre det med et positivt resultat.

Brøndsted (V):

Lovforslag nr. L 13 indeholder, så vidt jeg kan se, tre ting.

Den ene er det, der står i § 1, nr. 1, der drejer sig om nogle ændringer vedrørende postgiroforretninger. Det vil være meget nødvendigt for os at få boret lidt i, hvad konsekvensen er, hvilke udviklingsmuligheder der ligger i det. Det ser ret så uskyldigt ud, men jeg vil i den forbindelse gerne spørge ministeren, om der heri ligger et ønske om, at postgiro skal have et nøjere samarbejde med pengeinstitutternes serviceorganer, bl.a. PBC, for det vil være ret væsentligt, om der kunne blive et godt og etableret samarbejde imellem postgiro og pengeinstitutterne.

Den anden ting er ændringen vedrørende det uplacerlige gods. Vi har jo haft nogle situationer, hvor hele formen for disse auktioner har været diskuteret ret meget, om det var mere en intern fordeling af gode ting og sager, eller om det var reelle og virkelige auktioner. Jeg tvivler ikke på, at det er det sidste, men jeg finder det for så vidt ønskeligt og rigtigt at få hele spørgsmålet om behandlingen af uafleverligt eller uplacerligt gods diskuteret, og der kan være mange spørgsmål at stille om det.

Der er hele spørgsmålet om, at man nu med hensyn til ædelmetal og ædelstene ikke behøver at bortauktionere det, men direkte kan handle med det. Det kan være meget spændende under udvalgsarbejdet at se, om det også kunne gælde andre områder, hvor det var naturligt at afhænde det på den måde i stedet for at lade det gå på auktion.

Hovedsagen er selvfølgelig den tilbagevendende årlige forhøjelse af taksterne. Vi må erkende, at det er en meget voldsom stigning, vi får på vore forsendelser, først og fremmest på brevene. Når vi tager den forhøjelse, vi fik i 1981, besluttet i 1980, og så den forhøjelse, vi nu skal have i 1982, begynder det at blive et dyrt brev; vi skal jo til at sætte frimærker på i 2 kr.-størrelsen.

Man kan godt se ud af regnskaberne, at der skal nogle penge ind, men man kan ikke lade være med at spørge sig selv, om disse penge skulle kunne hentes ind på anden vis. Vi ved, at der inden for vort postvæsen er investeret endda overordentlig store beløb igennem det sidste tiår, og vi ved, at disse investeringer fortsætter; bl.a. er et stort byggeri i gang i Odense. Hensigten med de store investeringer, vi har haft i København, og de store investeringer, vi har andre steder i landet, har jo været, at man skulle kunne rationalisere, og derfor er det lidt overraskende, at der ikke er hentet noget på rationaliseringsfronten ved disse kæmpeinvesteringer.

Det andet er, at vi ved, at ministeriet har været travlt optaget af inden for postvæsenet at lave det, man kalder rationaliseringer, nedlæggelser, lukninger og meget andet. Det har mange steder medført en nedsat service, ikke mindst for forretningslivet, og vi må protestere imod, at serviceniveauet sænkes. At der kan laves en fornuftig rationalisering, siger vel sig selv, men det skulle vel også give nogle udgiftsnedsettelse, og det ser vi jo ikke ud af de vældige minustal, der forekommer både for 1981 og 1982. Derfor må det faktisk analyseres meget grundigt, om vi kan finde nogle besparelser på driftsudgifterne, som måske kunne gå forud for en forhøjelse af omkostningsniveauet hos dem, der bruger postvæsenet.

Det er jo ikke alene brevene, der skal have en klækkelig forhøjelse; også på dagbladsfronten bliver der en stigning på 19-25 pct. Det lyder ikke af så meget, når vi tager ørebeløbene, men op til 25 pct.s stigning er dog en ret væsentlig stigning, som vi prøver på at undgå alle andre steder. Månedbladene ligeså. Det er en betænkelig ting i en tid, hvor dagbladene har store vanskeligheder, at acceptere, at udgiften for dagbladene, månedsbladene og fagtidskrifterne skal stige.

Fra venstres side vil vi foretage et meget grundigt undersøgelsesarbejde, og så vil vi håbe på, at vi kan finde noget, der kan betyde en nedsættelse af omkostningerne i stedet for stigning i priserne.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal med det samme sige på SFs vegne, at vi naturligvis ikke elsker portoforhøjelser. På den anden side skal postvæsenet jo

[Lilli Gyldenkilde]

fungere, og det skal fungere godt. Det kan det altså ikke, hvis der køres med så enormt et underskud, som der vil blive tale om, såfremt der ikke sker en forhøjelse af posttaksterne. Køres der videre med det store underskud, frygter vi, at der vil blive stillet krav om besparelser, ikke mindst fra borgerligt hold, som vil gå ud over de ansatte, og det ønsker vi ikke skal ske.

Der er et par problemer i lovforslaget, jeg gerne lige vil tage op, samtidig med at vi sådan set kan give tilslutning til forslaget.

Det ene problem er dagbladenes del af denne forhøjelse, som allerede har været omtalt. Det er jo sådan, at der i folkettinget ikke er flertal for en pressestøttelov, og det betyder, at man til gengæld støtter igennem nogle andre love, f.eks. momsloven, hvor man fritager dagbladene for moms, i hvert fald delvis, og en lov som denne, som der jo rent faktisk ligger noget pressestøtte i. Det synes vi er i orden, når vi ikke kan få lavet en pressestøttelov, og derfor vil vi godt arbejde for, at dagbladenes del af dette, som jo er 3 mill. kr. ud af et samlet beløb på 530 mill. kr., måske enten kan undværes eller lægges et sted, hvor det ikke gør så stor skade. Vi synes, det er meget vigtigt, at der ikke pålægges dagbladene alt for meget. Det er meget vigtigt, at folk køber så mange dagblade som overhovedet muligt, så de skal helst ikke blive for dyre.

Det andet område, hvor jeg godt ville prøve, om jeg kan sikre mig, er vedrørende de forsendelser, der kaldes blindforsendelser, som jo er lydband og særlige blindbøger og sådan noget. Der har ministeren ifølge loven mulighed for at bestemme, hvordan taksterne skal være. Jeg vil gerne høre, om der sker nogen ændringer på dette område, for det er et af de områder, hvor vi heller ikke synes, at der skal ske nogen ændringer.

Alt i alt kan jeg sige, at vi vil se positivt på forslaget, men vi håber som sagt, at der kan gøres noget på dagbladsområdet.

Dohrmann (FP):

Det er ikke ualmindeligt, at der er nogle, der overdriver heroppe fra talerstolen, men det hører da vist til sjældenhederne, at der er nogle, der gør det så groft som den socialdemokratiske ordfører, hr. Erenbjerg, lige har gjort. Hvad var det egentlig, hr. Erenbjerg

sagde? »Postvæsenets forhold er i den skønneste orden,« sagde hr. Erenbjerg. Hvor ved hr. Erenbjerg i grunden det fra? Skal man have lov at gætte, så må man gå ud fra, at han har læst det i de pressemeddelelser, som enten trafikministeren eller generaldirektøren eller PR-chefen i postvæsenet har sendt ud, for de er da vistnok de eneste, som mener, at postvæsenets forhold er i orden.

Men nu har vi jo fået en ny trafikminister, og det er jo, ligesom om der går et sus igennem det hele, hver gang der kommer en ny minister, og vi har oplevet nogle stykker på den post. Nu lagde den nye minister ganske vist lidt uheldigt ud ved at gøre sig til talsmand for, at den kommissionsdomstol, som skulle undersøge hele det roderi, der har været inden for postvæsenet, og som stadig væk findes, faktisk ikke burde nedsættes. O.k., dér måtte den socialdemokratiske gruppe eller regeringen tage trafikministeren lidt i skole og sige, at det mente man trods alt alligevel at man burde gøre.

Derudover har trafikministeren i lighed med sin forgænger spildt en masse tid på at forsøge at presse forskellige kommuner til kystsikring. Det skal jeg ikke komme videre ind på, for det har ikke noget med dette lovforslag at gøre.

For det tredje kommer ministeren her med sit forslag om nogle enorme og rekordagtige portoforhøjelser. Det skal ingen hemmelighed være, at fremskridtspartiet fortsat mener, at sådan noget som postvæsenet skal hvile i sig selv, men det indebærer sandelig ikke, at fremskridtspartiet helt automatisk rejser sig op og stemmer for store portoforhøjelser, hver eneste gang forskellige ministre kommer med et forslag om det.

Som jeg sagde før, har der været og er der stadig væk et enormt rod inden for postvæsenet, og så længe de forhold ikke er bragt i orden, vil vi ikke støtte de portoforhøjelser. Vi har hørt noget om, at medarbejderne i postterminalen kunne arbejde op til 42 timer i døgnet og en lang række andre ting, men hvad er egentlig blevet ændret ved de forhold? Vi har fået en ny generaldirektør. Vi har fået nogle nye topchefer, nogle nye direktører, nogle nye højtloønnede folk, og der er blevet oprettet en stilling til den gamle generaldirektør. Det er sådan set, hvad der er sket. Der er stadig væk store forsinkelser inden for postvæsenet. Endvidere forlyder det,

[Dohrmann]

at den ro, man i dag praler af at man har inden for postvæsenet, hovedsagelig skyldes, at man har opnormeret en lang række stillinger. Det vil jeg sådan set gerne have ministerens kommentar til. Er det rigtigt, at man har givet ballademagerne inden for post- og telegrafvæsenet, først og fremmest her i København, i postterminalen, tjenestemandstillinger, således at man har købt sig fred ad den vej, og at man derfor kan gå ud og prale af, at nu er det hele i orden?

En anden ting, der skinner i øjnene ved dette forslag, er, at pakkeposten er fuldstændig fritaget for forhøjelser. Skyldes det, hr. minister, at inden for pakkeposten har man konkurrence, eller hvad er årsagen til, at pakkeporto'en ikke stiger? Jeg tror, at det skyldes det sidste, at postvæsenet for ikke at miste terræn på det område nu vil lægge nogle større forhøjelser på eksempelvis brevene som det nødvendige, bare for at bevare sin stilling inden for det område.

Men én ting er jeg da i hvert fald sikker på, og det er, at det, postvæsenet har brug for, er konkurrence, også inden for brevområdet, og derfor vil vi i indeværende uge gennemføre vores forslag om, at postvæsenets monopol vedrørende brevomdeling bliver ophævet. Så kommer det til forhandling her i salen, og hvis ministeren vil gøre lidt godt for postvæsenets kunder, så støtter han det forslag, for det må dog trods alt først og fremmest være kunderne, det drejer sig om, og ikke postvæsenet.

Bollmann (CD):

Det forslag, der ligger her, til ændring af postloven, indebærer forhøjelser på vel alle områder, nogle små og nogle store. CDs principielle holdning til postvæsenet og dets takster er, at en sådan forretning burde hvile i sig selv, men det er vel nok meget længe siden, det har været tilfældet, og det er i hvert fald ikke noget, der kan gennemføres fra år til år, det er vi ganske klar over.

Jeg skal ikke komme ind på de enkelte takstområder, blot konstatere, at der jo er tale om meget store stigninger for så vidt angår breve, brevkort og tryksager. Stigningerne er også væsentlig større end det, der var aftalt før valget. Men vi kan da godt se, at ministeren nu får brug for ekstra midler,

da loven vil træde i kraft 3 måneder senere end beregnet.

Vi vil fra CDs side uanset vor principielt positive holdning kæde spørgsmålet sammen med den service, som postvæsenet yder. Det er der også andre der har gjort. Det må være sådan, at befolkningen kan mærke, at den får noget for stigningerne i taksterne. Jeg ved ikke, hvor meget ministeren kan sige i dag om situationen i postvæsenet. Skal man tro dagspressen, og det vil vi da gerne gøre, så er der sket en bedring i postbesørgelsen, men holder den bedring?

Så vil jeg gerne komme med et konkret forslag til ministeren, som jeg i øvrigt tidligere har haft lejlighed til at fremføre herfra over for en af ministerens forgængere, som i øvrigt er til stede, kan jeg se. Det er altså tanken om intercitypost. I dag kører der intercitytog til en række større byer i provinsen, og selv om DSB nu har indført noget, man kalder regularitet, så er det sådan, at de fleste tog kommer frem samme dag, som de starter. Vort forslag går ud på at give afsenderen mulighed for, gerne mod et ekstra gebyr, at sende post med disse tog og med garanti for, at det kommer frem til modtageren inden en bestemt frist. Jeg vil gerne sige, det er med streg under »garanti«.

Jeg har også ladet mig fortælle, at man i dag visse steder kan få et brev meget hurtigt frem ved at aflevere det til en togfører personligt, som så sørger for at få det afleveret på rette tid og hos rette vedkommende. Det kan da også være, det er en god idé, som ministeren burde overveje.

Jeg mener, det er sådan nogle ting, der skal organiseres og udbygges, og hvis ministeren er positiv over for vore forslag, så vil vi også være positive over for ministerens lovforslag, men en fortsat stigning i taksterne og en fortsat ringere service fra postvæsenets side kan CD ikke acceptere.

Dræbye (RV):

En forhøjelse af taksterne i postvæsenet indgik i det finanslovsforslag, som blev fremsat i august måned sidste år, og det blev senere udmøntet i nogle konkrete forslag til takstforhøjelser i forliget om finansloven. Det indeholdt samlede forhøjelser på 400 mill. kr., og der skal ikke herske tvivl om, at

[Dræbte]

det, der var enighed om før jul, står vi ved her efter jul.

Men det forslag, vi har fået forelagt nu af trafikministeren, indeholder højere takstforhøjelser alene af den grund, at lovforslagets ikrafttræden er fastsat væsentlig senere end det, der oprindeligt var regnet med, nemlig i maj måned. Det er klart, at det er et princip, som selvfølgelig skaber balance i året 1982, men som, hvis man trækker det ud i sin matematiske konsekvens, jo nok kunne blive uholdbart for enhver minister. Hvis det nemlig var sådan, at man på nogle ganske få måneder skulle fremskaffe indtægter af den størrelsesorden, så var det ikke indtægter på 700 mill. kr. om året, som skulle indgå i postlovsforslaget, så var det meget mere. Derfor er der selvfølgelig en grænse for, hvor langt man kan trække dette princip. På et eller andet tidspunkt bliver man nødt til at erkende, at det, der må være under diskussion ved en sådan forhøjelse, er det årlige provenu og ikke provenuet i det finansår, hvori lovforslaget fremsættes, for det kan give nogle stigninger i sådanne størrelsesordener, at det kan blive uacceptabelt. Derfor er for os den sammenhæng, forslaget her kommer til at indgå i, afgørende, og jeg skal specielt pege på to forhold, som er vigtige.

Det ene er, at det jo behandles parallelt med finanslovsforslaget, og at vi derfor vil følge udviklingen i finanslovsforslaget i øvrigt. Det er klart, at den meget stærke stigning, som er kommet til efterpå, må hænge sammen med den balance, der i øvrigt er i vedtagelsen af finanslovsforslaget.

Det andet forhold, det hænger sammen med, er den fortsatte indsats for at gennemføre den service, som er lovet af postvæsenet, og den rationalisering, som er i gang, sådan at vi får en bedre service, samtidig med at vi får de rationaliseringer gennemført, som er blevet lovet ved flere lejligheder. Det er givet, at dette også har betydning for vurderingen af, i hvor høj grad man så at sige kan give slip på takstforhøjelser fra folketingets side.

Jeg skal dertil føje, at der ved enkelte dele af forslaget er nogle problemer, som vi gerne vil se nærmere på under udvalgsarbejdet. Jeg kan slutte af med at sige, at selv om jeg har udtrykt mig skeptisk om lovforslaget, som det foreligger, så er vores udgangspunkt det, at vi står ved de aftaler, der blev indgået.

Keld Albrechtsen (VS):

Det fremgår af bemærkningerne til dette forslag, at postvæsenets underskud i 1982 vil nå op på 1,1 mia. kr., hvis der ikke gennemføres takstforhøjelser. Det er altså et underskud, som de almindelige skatteydere skal dække, hvis det ikke dækkes gennem takstforhøjelser, og derfor foreslår man nu takstforhøjelser på i alt 690 mill. kr. årligt.

Det er absolut ikke behageligt med en sådan takstforhøjelse, men det vil så sandelig heller ikke være nogen acceptabel løsning at opkræve disse penge hos de lønarbejdere, der betaler hovedparten af skatterne. Særlig ubehageligt er det, når man tager i betragtning, at der, samtidig med at disse takstforhøjelser er kommet og dette underskud har udviklet sig, siden midten af 1970'erne er sket et markant fald i postvæsenets serviceniveau. Dette er sket, samtidig med at det ikke er lykkedes at skabe tilfredsstillende arbejdsvilkår for postvæsenets personale. Disse problemer hænger i høj grad sammen med de store fejlinvesteringer i postterminalen.

VS må derfor fortsat og især i forbindelse med, at man nu søger taksterne forhøjet, kræve, at disse problemer bliver løst på en tilfredsstillende måde.

Der er et par enkelte punkter i forslaget, som jeg lige vil komme med en bemærkning til.

Jeg er enig i de betragtninger, der blev fremført fra SFs ordfører om, at det ikke er heldigt, at dagbladenes takster skal stige så meget, som der her er lagt op til, med 19-25 pct. Det er stigninger som især rammer de mindre dagblade og de dagblade, hvis økonomi givetvis er mest truet. De større dagblade og de dagblade, der går godt, har jo i vidt omfang selv distributionen af aviserne. Vi mener ikke, det er forsvarligt med den stigning, der her er tale om.

Derimod kunne vi godt tænke os, hvis man, f. eks. hvad angik de adresseløse forsendelser, så på, om der ikke her kunne findes nogle flere indtægter ved at sætte taksterne op, især hvor det drejer sig om ordninger, som er udtryk for generel erhvervsstøtte via for lave takster, der ikke dækker udgifterne. Det gælder måske tryksager, men især adresseløse forsendelser. Vi vil under udvalgsarbejdet prøve på at få opklaret, om ikke det er muligt ad den vej måske på en mere rime-

[Keld Albrechtsen]

lig måde at hente nogle flere penge hjem til postvæsenet.

De ændringer, som jeg her har omtalt, må i hvert fald som minimum gennemføres, hvis VS skal kunne stemme for det lovforslag, som her er fremsat.

Ministeren for offentlige arbejder (J. K. Hansen):

Jeg skal takke de ordførere – og jeg har egentlig følt, det er de fleste herinde – der har sluttet op om dette forslag til ændring af postloven vedrørende en ændring af taksterne.

Hr. Burgdorf har været lidt inde på postvæsenets økonomi, og jeg skal sige noget om postvæsenets økonomi. Jeg går ud fra, at det er det, hr. Burgdorf efterlyser. For finansåret 1980 ved vi alle at der har været en ret så stor overskridelse. For hele virksomheden drejer det sig om 380 mill. kr., heraf ca. 330 mill. kr. vedrørende postsiden. En del af det merforbrug vil forsvinde her i 1981 af forskellige grunde. Det hænger sammen med ferieforlængelsen og andre udgifter, der vedrører specielle forhold i 1980, f. eks. en ekstra lønperiode til timelønnet personale. Der må imidlertid forudses et merforbrug i 1981, men det får vi jo at se, når forslaget til til lægsbevillingslov kommer frem. Jeg kan sige, at dette merforbrug ligger omkring 90 mill. kr., hvoraf alene de 30 mill. kr. er dækket ind med et aktstykke.

Hr. Burgdorf var inde på pakkeportoen, som han siger ikke stiger helt så meget som brevportoen, og taler i øvrigt om en voldsom stigning i brevportoen. Et dagblad har også i dag nævnt, at pakkeportoen ikke sættes op. Det er ikke korrekt. I forhold til de i dag gældende takster for postpakker indeholder det fremsatte forslag til lov om ændring af postloven også forslag til forhøjelse af portoen for postpakker. Forhøjelsen indebærer stigninger – med eller uden merværdi, der er jo moms på disse pakker – fra knap 17 pct. til 40 pct., afhængigt af vægtsatsen. Altså stigninger, som for de fleste vægtsatsers vedkommende ligger over eller på linje med de stigninger, der er foreslået for brevforsendelser.

Hr. Burgdorf anfører, at her er vi jo i konkurrence med andre. Det er rigtigt, men jeg skal gøre opmærksom på, at postvæsenet i

henhold til postloven er pålagt en befordringspligt. Postvæsenet har pligt til at befordre også postpakker. Det har ikke eneret på det, men det har pligt til at befordre dem. Virksomheder, som ikke er pålagt en sådan befordringspligt, vil naturligvis sætte sig på de mest rentable områder; så kan postvæsenet altså hænge på de dårlige områder, som man jo er forpligtet til at betjene.

Det er således, at indtægterne i pakkebesørgelsen skønnes – som også anført i bemærkningerne til lovforslaget – på nuværende tidspunkt at dække ca. halvdelen af omkostningerne ved pakkebesørgelsen beregnet efter delomkostningsprincippet. Det er også anført i bemærkningerne til lovforslaget, at der allerede i 1981 er truffet beslutning om iværksættelse af en række foranstaltninger til forbedring af pakkebesørgelsens økonomi. Visse af disse er allerede på nuværende tidspunkt gennemført, og en enkelt er under gennemførelse. Der er således taget initiativ til at søge opnået en forbedring i pakkebesørgelsens økonomi. Men jeg må samtidig fastslå, at det ikke på én gang vil være muligt at opnå den totale balance mellem indtægter og udgifter i pakkebesørgelsen.

Der er rejst en hel del spørgsmål – også af andre ordførere – som bedst egner sig til drøftelse i udvalget. Der er jeg naturligvis klar til at svare både på skriftlige spørgsmål og på samrådsspørgsmål.

Hr. Burgdorf og en anden ordfører har også været inde på spørgsmålet vedrørende en kommissionsdomstol. Det har egentlig ikke med det foreliggende lovforslag at gøre, men da spørgsmålet er blevet rejst, kan jeg oplyse, at forslag om en kommissionsdomstol vil komme på folketingets bord en af de nærmeste dage, så vidt jeg er orienteret. Jeg har intet som helst ønske om at forhindre det og har aldrig haft det.

Hr. Brøndsted var inde på de to første punkter i lovforslaget, vedrørende postgiro og vedrørende tabte sager. Jeg skal henvise til bemærkningerne til lovforslaget, hvor det ganske tydeligt fremgår, hvad grunden er til, at vi har ønsket at få disse bestemmelser med.

Hr. Brøndsted siger – og det er der også andre der har været inde på – at der foreslås en voldsom stigning i brevportoen. Ja, jeg vil indrømme, at det tilsyneladende er en voldsom stigning. Den er på 40 øre, altså fra 1

[Ministeren for offentlige arbejder]

kr. 60 øre til 2 kr. Det oprindelige forslag var på 1 kr. 80 øre for de letteste breve, og på grundlag heraf var regnet med et provenu på godt 400 mill. kr. for 1982. Valgets udskrivelse og den sene ikrafttræden – som vi først forventer kan ske den 17. maj i år – indebærer et provenutab på ca. 100 mill. kr., og dem har jeg altså ment det ville være rigtigt at få hentet hjem ved denne ekstra portoforhøjelse.

Jeg mener, vi må sammenligne Danmark med andre lande. Det har vi gjort i dette tilfælde. Portoet i Danmark bliver formodentlig fra den 17. maj 2 kr. Den samme porto i Norge vil i danske kroner udgøre 2 kr. 47 øre. I Sverige vil den være 2 kr. 15 øre, i Nederlandene vil den være 1 kr. 91 øre, i Storbritannien vil den være 1 kr. 91 øre, i Vesttyskland vil den være 2 kr. 58 øre, og i Belgien vil den være 1 kr. 73 øre. Det er disse sammenligninger, vi har foretaget. Så kan man godt tale om en voldsom stigning, men det er altså en stigning, der bringer vores porto i Danmark op på niveau med portoet i en række andre lande.

Hr. Brøndsted er inde på, at vi skulle have skaffet pengene et andet sted. Det er jo således, at en stor part af det driftsunderskud, som P&T har i 1981 og også vil få i 1982, skyldes pris- og lønstigninger. Det ville være svært at hente beløbet ind andetsteds, selv om man har sat ind på forskellige områder. Hr. Brøndsted nævner de store byggerier i Odense og Ålborg, som imidlertid er i gang, ja, oven i købet er ved at være tilendebragt. Samtidig ønsker hr. Brøndsted ikke en forringelse af servicen, men ønsker i øvrigt en analyse af udgiftsforholdene. Den er jeg naturligvis villig til at fremkomme med.

Hr. Brøndsted er ligesom andre inde på dagbladene. Det er rigtigt, at dagbladene får en portoforhøjelse denne gang. Det har de ikke fået ved den sidste takstforhøjelse. Det ligger længere tilbage. Må jeg gøre opmærksom på, at for dagbladenes vedkommende er der tale om en takstforhøjelse, der først træder i kraft den 1. juli 1982 for nogle blades vedkommende og for uge- og månedsbladernes vedkommende først den 1. januar 1983. Vi har altså skubbet denne takstforhøjelse lidt længere ud.

Det er rigtigt, at der faktisk er tale om statssubsidier – det er også et svar til fru Lilli Gyldenkilde – på mellem 175 og 225 mill.

kr., alt efter hvordan man regner, på årsbasis. Vi har været enige om, at det skulle fortsætte, men vi må altså gennemføre denne mindre forhøjelse. Men i øvrigt er jeg villig til at diskutere disse forhold under udvalgsarbejdet.

Vedrørende blindforsendelser er det rigtigt, at ifølge postloven fastsættes de af ministeren. Her er der ikke tale om ændringer.

Hr. Dohrmann var inde på, at postvæsenet ikke er i skønneste orden. Det var som svar til den socialdemokratiske ordfører, hr. Erenbjerg. Jeg kan fortælle hr. Dohrmann, at der arbejdes stærkt, meget, meget stærkt, med sagen i P&T. Vi får daglige rapporter om, hvordan situationen er, og ud fra disse daglige rapporter må jeg konstatere, at vi er på vej – og meget, meget stærkt på vej – til, uden at sige for meget, fuldstændig normale tilstande i det danske postvæsen. Det skal vi så sandelig også nå, det vil jeg bare sige.

Jeg kan nævne, at her til morgen var der ca. 70.000 forsinkede indenlandske breve i Københavns postterminal. Det svarer til 5 pct. af de indenlandske breve, der indgik til sortering i løbet af det døgn. I alt blev der sorteret 1,7 mill. forsendelser. Denne forholdsvist gunstige situation skal ses på baggrund af, at midt i den trafikstærke tid, bl. a. i går aften, havde vi to tekniske uheld på to centrale transportbånd, uheld, som i øvrigt meget sjældent er forekommet inden for det sidste halve års tid. Hvis vi tager et andet postkontor her i København, nemlig Købmagergades postkontor, kan jeg sige, at her befandt der sig her til morgen 38.000 forsinkede forsendelser.

Vi har en hård vinter. Vi ved, at der har været problemer med rettidig toggang, men alligevel er det således, at hovedposttoget fra Jylland og Fyn på grund af en ekstra indsats fra DSB siden den 12. januar er kommet så betids til København, at forsendelserne har nået omdeling samme dag.

Vi har en del post, der går med natflyver. Også her kan vejrliget spille ind, f. eks. måtte natflyveren til Billund afgå med en halv times forsinkelse i nat. Det betyder, at 10.000 forsendelser fra København til Jylland er forsinket. Men alt i alt er der her til morgen, dags dato, registreret 120.000 forsinkede forsendelser. Postvæsenet skønner, at der i går i alt er afsendt ca. 4 mill. forsendelser her i landet. De registrerede forsinkelser udgør

[Ministeren for offentlige arbejder]

altså omkring 3 pct. af de afsendte forsendelser. Så alt i alt må jeg sige, at vi er godt på vej. Der er truffet aftale mellem P&T og personaleorganisationerne, og der føres faste forhandlinger. Der er ikke tale om ballademagere. I øvrigt vil jeg angribe ordet ballademagere; de findes ikke i P&T.

Hr. Bollmann var inde på at kæde spørgsmålet om takstforhøjelse sammen med den service, som postvæsenet yder, og det er jeg sådan set enig med hr. Bollmann i at vi skal gøre. Vi skal hele tiden have øje for, at vi fra P&Ts side yder den bedst mulige service.

Det konkrete forslag vedrørende intercity-posten vil jeg gerne have lov til at se på i udvalget. Jeg er ikke i stand til at vurdere det her.

Der har været talt om førsteklases post og andenklassens post. I Sverige ved jeg at man har noget, der hedder økonomipost. Jeg vil meget gerne se på dette spørgsmål, uden at man skal drage forhastede konklusioner af den grund. Selvefølgelig skal vi se på det i udvalget.

Hr. Dræbye siger, at det radikale venstre står ved det, der var enighed om i forbindelse med det forslag, der var fremsat før jul, og det siger jeg naturligvis tak for. Jeg har forklaret den ekstra forhøjelse og det ekstra provenu. Jeg forstår en hel del af hr. Dræbys betænkeligheder eller spørgsmål heromkring. Det synes jeg også er noget, vi skal diskutere i udvalget. Jeg er glad for hr. Dræbys konstatering af, at det er afgørende, i hvilken sammenhæng dette forslag behandles. Jeg er fuldt indforstået med, at dette forslag faktisk behandles sammen med finanslovsforslaget. Det er sådan set også den rigtige måde at gøre det på. Derfor er jeg glad for den udtalelse, der kom her fra hr. Dræbys side.

Hr. Keld Albrechtsen var også inde på dagbladene. Det har jeg vistnok svaret fru Lilli Gyldenkilde på. Det vil jeg godt have lov til at se på i udvalget.

Endelig nævnte hr. Keld Albrechtsen de adresseløse forsendelser. Det er jo ikke lovstof, men jeg gør opmærksom på, at portoen for disse virkelig er sat et godt stykke op. Det er vi meget opmærksomme på.

Risgaard Knudsen (S):

Personlig vil jeg gerne takke ministeren for offentlige arbejder for de oplysninger, som ministeren gav vedrørende postvæsenets øjeblikkelige situation. Det var bemærkninger, som ikke havde direkte adresse til det foreliggende lovforslag, og derfor er der vel yderligere grund til for mig at benytte lejligheden til at takke ministeren for, at han ved behandlingen af det foreliggende lovforslag gjorde disse bemærkninger om den situation, som postvæsenet i øjeblikket befinder sig i, en situation, som jeg jo selv har haft meget tæt inde på livet.

Jeg håber, det må være mig tilladt at tage ministerens bemærkninger her i dag som en understregning af, at der gennem de sidste par måneder både politisk og administrativt er blevet taget på tingene på den rigtige måde. Beslutninger, der er blevet truffet, har ifølge de oplysninger, som ministeren her har givet, efter mit skøn både været rigtige og i høj grad påkrævet.

Postvæsenet har – det har jeg heller ikke tidligere lagt skjul på – nemlig gennem flere år været administrativt misrøgtet og ligeledes været uden den fornødne politiske styring gennem en længere periode. Allerede kort tid efter min tiltrædelse som minister for offentlige arbejder sidst i oktober 1979 blev jeg klar over, at forholdene i postvæsenet ikke var tilfredsstillende. I den anledning skrev jeg i november 1979 til den daværende generaldirektør og bad om en redegørelse for den økonomiske situation, som den forventedes at blive i 1980. Og det tør vel nok siges, at det satte skub i tingene. Det er blot ufatteligt, at der ikke på et langt tidligere tidspunkt blev taget skridt til at få forholdene ændret.

Man kan efter min opfattelse ikke have været uvidende om de stærkt kritisable forhold, og her tænker jeg ikke alene på mine forgængere som ministre for offentlige arbejder og postvæsenets øverste administrative ledelse. Det må også give anledning til megen undren, at løn- og pensionsdepartementet blot har ladet tingene gå sin gang, og det samme gælder efter min opfattelse også budgetdepartementet. Finansministeriet kan op gennem 1970'erne simpelt hen ikke have været uvidende om, at forholdene i postvæsenet var under al kritik.

Når rigsrevisionen i sin beretning om post- og telegrafvæsenets ressourceforbrug og ressourcestyring har bemærket, at postvæse-

[Risgaard Knudsen]

nets bevillingsforvaltning og bevillingsstyring har været usikker, er jeg enig heri. Jeg deler også rigsrevisionens opfattelse med hensyn til, at selve styringssystemerne har været behæftet med væsentlige mangler. Rigsrevisionsberetningens konstatering og konklusioner kan jeg i det hele taget tiltræde. Det har jeg i øvrigt heller aldrig lagt skjul på. Beretningen viser også, at de skridt, der blev taget, dels i form af et forstærket tilsyn med postvæsenet, dels i form af nedsættelse af postudvalget og analyseudvalget vedrørende terminalen her i København, var påkrævede og var i høj grad hensigtsmæssige.

I øvrigt har jeg heller aldrig lagt skjul på, at jeg kan tilslutte mig statsrevisorernes bemærkninger til beretningen fra rigsrevisionen, herunder også statsrevisorernes bemærkning om, at bevillings- og forvaltningsretlige regler har været brudt, og at elementære grundsætninger for forsvarlig økonomisk styring af en stor virksomhed har været tilside-sat med deraf følgende merforbrug. Jeg er også enig med statsrevisorerne i, at på visse områder ville en mere energisk varetagelse af finansministeriets opgaver kunne have medført, at visse problemer slet ikke var opstået.

I lyset af disse bemærkninger er jeg for mit eget vedkommende – også med baggrund i det virke, jeg har haft i ministeriet for offentlige arbejder gennem 2 år – meget taknemmelig for de bemærkninger, som ministeren for offentlige arbejder her i dag har været i stand til at gøre om den situation, som postvæsenet i øjeblikket befinder sig i.

Dohrmann (FP):

Hvis det er rigtigt, at den nye generaldirektør efterhånden er ved at få sat en smule skik på det derovre, så er det da noget, vi kan glæde os over alle sammen. Men før jeg kan deltage i den almindelige taksigelse her omkring bordet, er der altså én ting, som ministeren nødvendigvis må svare på, og det er det spørgsmål, jeg stillede.

Er det rigtigt, at der i den senere tid er blevet opnormeret en lang, lang række stillinger, hovedsagelig ovre i postterminalen? Er det korrekt, at der er sket et betydeligt antal nyansættelser, således at den forbedring, man påstår er indtruffet, hovedsagelig skyldes flere ansatte og dermed også højere udgifter? Og er det så igen grunden til, at

portoen nu lige pludselig skal stige 40 øre for et almindeligt brev, hvor det før valget var meningen, at den kun skulle stige 20 øre?

Jeg synes, at det skylder ministeren et svar på. Vi andre – selv om vi sidder i udvalget om offentlige arbejder – kan ikke følge med i, hvad der sker af nyansættelser, hvor mange folk der arbejder derovre sådan i almindelighed, medmindre vi spørger direkte. Jeg synes, ministeren skylder folkettinget at forklare, om det er rigtigt eller det er forkert.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udvalget om offentlige arbejder. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændringer af reglerne om hjælpeforanstaltninger uden samtykke).

(Lovforslag nr. L 16. Fremsat 13/1 82).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Taanquist (S):

I betragtning af den positive modtagelse, dette lovforslag fik, da det blev fremsat i forrige samling, skal jeg indskrænke mig til at udtale ønsket om en hurtig udvalgsbehandling, så disse bestemmelser kan træde i kraft så hurtigt som muligt.

Agnete Laustsen (KF):

Fra konservativ side udtrykte vi ved lovforslagets tidligere behandling tilfredshed med dets indhold. Der har jo desværre, må vi indrømme, foreligget en række ret pinlige sager inden for dette meget alvorlige og